

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

STAJ DEFTERI

ÖĞRENCİ

ADI SOYADI : Maya Karah Bala

NUMARASI : 1521221114

TARİH :

Sayfa 1/38

FSMVÜ.EÖD.FR-167/00

Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Öğrenci No	1521221114
Öğrenci Adı ve Soyadı	Maya Karah Bala
Doğum Yeri ve Tarihi	Suriye 14/05/1996

STAJ Y APILAN KURULUŞ/FİRMA

Adı	isbak
Adresi	Seyrantepe Mah. Cendere Caddesi No:56 Kağıthane / İSTANBUL
Başlangıç Tarihi	18/06/2018
Bitiş Tarihi	30/07/2018

SORUMLU KURUM YETKİLİSİ

Adı ve Soyadı	
Ünvanı	
Onayı	

BİTİŞ ONAYI

Staja Sayılan Gün	
Staj Komisyonu Onayı	
Bölüm Başkanlığı Onayı	

Sayfa 2/38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

Kontrol Eden:

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 1	Kısım:
Tarih: 18/06/2018	Yapılan İş:
gittim. Evraklarda hastane raporları eks testleri yaptırdım. Sonra İsbak'taki hek evrağı daha sonra İş Sağlığı ve Güvenl Mühendisliği Birim Şefi Furkan ÇELE	nde evraklarımı teslim etmek için insan kaynaklarına sik olduğu için buradan çıkıp hastaneye gittim ve gereken im raporları kontrol etti ve onayladı. Hekimin onayladığı iği Uzmanı da onayladı ve son olarak Uygulama Bİ onayladı ve evrağı İnsan Kaynaklarına teslim ettim. p oradaki çalışanlarla tanıştım ve stajın nasıl geçeceği, ilgili konuştuk.
İsbak Hakkında Genel Bilgiler:	
	ojileri A.Ş. (İSBAK), İstanbul Büyükşehir Belediyesi ndisliği ile projelendirme ve uygulama hizmetlerini kurulmuştur.
Faaliyet Alanları	
 Akıllı Şehir Teknoloji ve Uygu Ulusal Ve Uluslararası Danışma Akıllı Ulaşım Sistemleri Ulaşım Planlama ve Coğrafi Bi Haberleşme-Görüntü ve Kent Co Akıllı Aydınlatma Sistemi Tünel Yönetim Sistemi Filo Yönetim Sistemi 	anlık Ve Planlama Hizmetleri lgi Sistemleri

Onay

Sayfa 3/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 2	Kısım:
Tarih: 19/06/2018	Yapılan İş: PLC KULLANIMI

Bugün İbrahim Bey bize PLC hakkında genel bilgi verdi. Temel anlamda PLC (Programmable Logic Controller) girişlerinden gelen bilgileri CPU'da yazılı programda işleyerek çıkışlarına bağlı olan cihazları istenildiği gibi çalıştıran programlanabilir cihazlardır.

Sonra bize iki farklı model PLC verdi, birincisi Delta marka diğeri ise Wago.

Wago ST dili desteklediği için bana daha yararlı olacağını söyledi.

Delta PLC

PLC'yi çalıştırmak için kullanılan diller ve yöntemler (IL, ST, SFC, FBD, LD or CFC.)hakkında araştırma yaptım.

Textual Languages (normal diller)

Instruction List (IL): Assymbly diline çok benzer bir yapı sahip örnek (add, mul sub kullanılıyor)

Structured Text (ST)

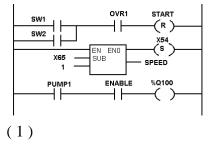
IL diline göre üst seviye bir dil (içinde şart ifadeleri if, else ve döngü, while barındırıyor)

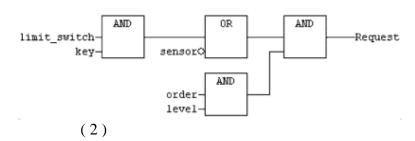
Grafic Languages: (görsel diller)

Sequential Function Chart (SFC)

Function Block Diagram (FBD) (şekil 2)

Ladder Diagram (LD) (şekil 1)

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 4/38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 3	Kısım:
Tarih: 20/06/2018	Yapılan İş: CoDeSys KURULUMU VE ST KULLANIMI
• Eșit değilse <> bu sembollerle	gösterilir
Yaptığım örnekler: 1- (şart ifadesi)	
IF temp<17 THEN heating_on := THEN heating_on := THEN heating_on := FAEND_IF; 2- (for ifadesi) FOR Counter:=1 TO 5 HEND_FOR;	LSE;
3- (while ifadesi) WHILE counter<>0 DC Var1 := Var1*2; Counter := Counter END_WHILE	
4-(REPEAT loop) Do while gibi çalışır REPEAT Var1 := Var1*2; Counter := Counter-1; UNTIL Counter=0 END_REPEAT;	
Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 5/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 4	Kısım:
Tarih: 21/06/2018	Yapılan İş: TÜNEL YÖNETİM YAZILIMI

Bugün Necati Bey üzerinde çalıştığı projeyi bize anlattı. Proje İstanbul'daki tüneller içinde yapılan işlemlerden oluşuyor.

Projede kullanılan yazılım özel bir yazılım. Scriptler Visual Basic veya C# ile yazılabiliyor. Programın desteklediği bazı özelliklerden biri, bazı kısımlarda görsel arayüz sunuyor bu arayüzden seçtiği ayarlara göre arka planda kod üretiyor.

Kısaca sistem, tünel içerisindeki tüm sistemlerin verilerinin birbirileri arasındaki değiş tokuşu ve gerekli işlemlerin otomatik ya da kullanıcı komutları ile yerine getirilmesini sağlar

Tünel Yönetim Sistemleri

Aydınlatma

- Tünel içi aydınlatmasının dış ortamın ışık şiddetine bağlı olarak otomatik ayarlanması
- Otomatik ve manuel modda tünel içi aydınlatma seçenekleri Otomatik: örnek olarak sabah saatlerinde otomatik olarak ışıklar azaltılır, Manuel: sisteme giriş yaparak istediğin zamanda ışıkları söndürüp yakabilirsin.
- Gün ışığına bağlı olarak operatörün farklı kademelerde tünel içi aydınlatma seçme imkânı

Yangın sistemi

- Yangın butonları ve sensörleriyle noktasal yangın algılama
- Doğrusal yangın algılama sistemiyle tünel içi sıcaklık ölçümü ve yangın algılama
- Yangın olduğu zamanlarda sistem otomatik çalışır.

Havalandırma

- Otomatik ve manuel modda çalışabilen tünel içi havalandırma otomasyonu.
- Jetfanların eş yaşlandırma prensibine göre çalıştırılabilmesi. (Yeni olanlardan başlayarak eski jetfanlara doğru çalıştırılır)

Alarm

- Herhangi bir sistemden gelen alarmların anlık izlenebilmesi ve veri tabanına kaydedilmesi
- Mevcut alarmların aktif kullanıcı tarafından onaylanması
- Geçmişe dönük her türlü alarmların kolayca sorgulanabilmesi
- Alarmların istenilen kriterlere göre filtrelenebilmesi

Kameralar

Tünel içinde tüneli kapsayacak şekilde birden fazla kamera var, kameralar hareketli istediğin yönde hareket ettirebiliyorsun ve bütün video ve görüntüler veri tabanda kaydediliyor.

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 6/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 5	Kısım:
Tarih: 22/06/2018	Yapılan İş: GÜVENLİK KAMERA SİSTEMLER

Belediyenin güvenlik sistemlerin çoğu kameralara dayanıyor. Sistemin ihtiyaçları tamamen karşılaması ve en uygun maliyetle kurulabilmesi için sistemde kullanılacak bileşenlerin ve teknolojinin çok iyi seçilmesi gerekir.

Kullanılan Teknolojiye Göre Kameralar

1- Analog Kameralar

Pazarda en fazla karşılaşılan ve daha eski teknolojiye sahip ürünlerdir. Montajının kolay ve maliyetlerinin düşük, çekilen görüntü UTP kablolar üzerinden kayıt cihazına (DVR) iletilir. Kayıt cihazı bu görüntüleri dijitale çevirip yüksek kalitede saklar.

2- IP Kameralar

IP kamera tıpkı bilgisayar gibi doğrudan bir ağa bağlıdır. Video direkt olarak dijital ortama kaydedildiği için onu dijitalleştirmek için bir DVR'a ihtiyacınız olmayacaktır. Kamerayı bir kayıt cihazına bağlamanıza gerek kalmaz, çünkü her cihaz networke bağlıdır

IP Kamera

Analog Kamera

Kayıt Cihazları

Analog olarak kullanılan kayıt cihazı DVR olarak adlandırılır. Dijital olarak kullanılan sistemlerde network tabanlı IP kameralardan gelen görüntüler NVR ve yazılım tabanlı server üzerinde çalışan yazılımlar vasıtasıyla kayıt yapılır

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 7/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

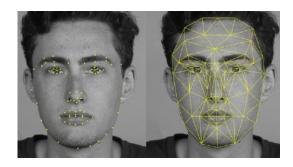
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 6	Kısım:
Tarih: 25/06/2018	Yapılan İş: YÜZ TANIMA VE ALGILAMA SİSTEMİ

Uygun kamera ve kayıt cihazı seçtikten sonra topladığımız verileri analiz ederek çok amaçlı sistemler gerçekleştirilebiliriz.

Yüz tanıması gerçekleştirilecek personelin yüzü cihaz üzerinde bulunan yüksek çözünürlüğe sahip kameralar ile sisteme 3 boyutlu olarak tanımlanır. 3 boyutlu resim üzerinde referans nokralar belirlenir ve yüz tanıma algoritması ile sayısal verilere dönüştürülür.

Biometrik yüz haritası olarak adlandırabileceğimiz bu algoritma; burunun gözlere oranı, gözlerin birbirine oranı, gözlerin çeneye oranı gibi basit şekilde anlatabileceğimiz şekilde refarans noktaların milimetrik olarak birbirine uzaklığını ölçer. Bu referans noktalar yani oranlar bir insanın parmak izi gibidir sadece o insana özeldir ve aynısı yoktur. İnsan gözüyle fark edilemeyecek bu özellikler yüz tanıma cihazı sayesinde benzersiz bir biometrik tanımlama sistemine dönüşmektedir.

Özetle yüz tanıma sistemi bir dijital video kamera ile bir kişinin yüz görüntülerini analiz eder. Gözler, burun, ağız ve çene kenarlarındaki mesafeler de dahil olmak üzere bütün yüz yapısını ölçer. Bu ölçümler bir veritabanında saklanır ve bir kullanıcı kamera önüne geldiği zaman yapılacak karşılaştırmalar için kullanılır.

Kullanıldığı alanlar

Güvenlik sistemleri:

Suçluları takip etmek

Personel takip sistemi:

Personelinin giriş çıkış saatlerini otomatik olarak kayıt altına alınabilir

Öğrenci takip sistemi:

Sayfa 8/ 38
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00
Yayın Tarihi: 08/03/2017

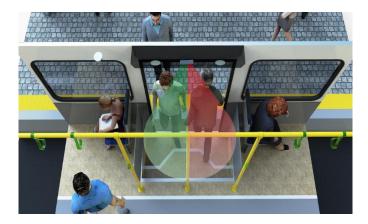

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 7	Kısım:
Tarih: 26/06/2018	Yapılan İş: YOLCU SAYMA SİSTEMİ

Bugün Şadi Bey bize yolcu sayma sistemi hakkında bilgiler verdi.

Toplu taşıma araçlarınında İsbak tarafından gerçekleştirilen bir projedir, genel olarak projenin in ve out counterleri var kişinin hareket yönü tespit edildikten sonra hareket yönu aracın dışından içerisine doğru ise kişi bindi demek in sayacı artıracak ters yönde ise kişi indi out sayacı artıracak sonra bu sayaçları birbirinden çıkarttırarak her durakta araçta kaç kişi kaldığını hesaplanır.

Yolcu Sayma Sistemi ile elde edilen veriler, Merkezi Yönetim ve Raporlama yazılımında işlenerek, çok amaçlı raporlar elde edilebilir. Bu raporlar ve göstergeler Toplu Taşıma Hizmet Birimleri tarafından anlık olarak web üzerinden de takip edilebilmektedir.

- -Hat Bazında Yolcu Yoğunluk Raporu
- -Sefer Bazında Yolcu Yoğunluk Raporu
- -Durak/İstasyon Bazında Yolcu Yoğunluk Raporu
- -Araç (Otobüs/Tramvay/Metro Vagonu) Bazında Yolcu Yoğunluk Raporu;

Alışveriş merkezlerinde de kişi sayma sistemi kullanılıyor. Sistem genel olarak kamera kayıtlarından alınan video kayıtlarına dayanıyor, amaç mağazaların performansını artırmak ve müşteri kazanmak. Bunun için mağazaya kaç kişi girdi, giren kişi kayıtlı bir müşteri mi, mağazadan bir şey satın almadan kaç kişi çıktı, ona göre müşterilerin davranışlarını analiz ederek en iyi şekilde hizmet vermeye çalışıyorlar.

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 9/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 8	Kısım:
Tarih: 27/06/2018	Yapılan İş: SOSYAL PROJELER

Akıllı Konteyner (Akıllı Geri Dönüşüm)

Geri dönüşebilir katı atık toplama otomatı (akıllı konteyner), ödüllendirme yöntemiyle geri dönüşüm bilincini aşılamak ve bu bağlamda elde edilecek geri kazanımla ülke ekonomisine ve doğal kaynaklara katkı sağlamak amacıyla geliştirilmiştir.

Hikavematik

Otobüs, tramvay, metrobüs, metro gibi toplu ulaşım duraklarına kurulan sistem ile bekleyen yolcular için bekleme süresince okuyabilecekleri hikaye çıktısı vermek ve toplumda okuma alışkanlığını yaygınlaştırmak amacıyla geliştirilmiştir.

Sistemin Sahip Olacağı Özellikler:

Dokunmatik renkli ekran

İstanbul Kart okuyucu, kartın okutulması ile hikaye alabilme

Termal yazıcı ile çıktının hızlı şekilde verilmesi

1 dk, 3dk, 5 dk uzunluklarında hikaye yazma seçeneği

Farklı dillerde hikaye yazma seçeneği

Farklı yaş gurupları için hikaye yazma seçeneği

Merkez bağlantısı ile gün içerisinde aynı kişiye farklı hikayeler verme İstanbul kart ile aynı kişiye belli sayıda hikaye verme.

Hikayematik

Akıllı Konteyner

Uygulama Mühendisliği Şefliği Showroom

Kontrol Eden: Onay

Sayfa 10/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 9	Kısım:
Tarih:28/06/2018	Yapılan İş: Python'a GİRİŞ

String Kullanma Yöntemleri:

Pythonda formatlı string birkaç yolla nasıl yapıldığını öğrendim resimdeki tüm örnekler aynı sonuç verir

```
s="maya"
print(f"hello ,{s}")
hello ,maya

print("hello ,{s}")
hello ,{s}
```

```
print("hello ,{}".format(s))
hello ,maya

print("hello ",s)
hello maya
```

Time Modülü:

Time modülü kullanarak bekletme nasıl yapıldığını öğrendim. Bu döngüda saniyede bir sayı yazdırılıyor.

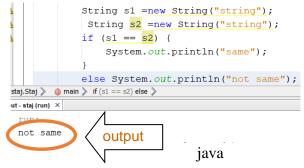
```
from time import sleep
for i in range(100):
    print(i,end=" ")
    sleep(1)

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15
```

Python'da == Sembolu

Pythonda == sembolü stringin içeriği konrol etmek için kullanıyor java ise adres karşılaştırması için kullanılır

```
s1="string"
s2="string"
if s1==s2:
   print("same")
same
```


Python

Multiple Atama

Python çoklu (multiple) atamayı destekliyor. Örnek takas (swap) işlemi yapmak için ayrı bir değişkene ihtiyacımız yok.

```
x=8
y=9
print(f" x is {x} and y is {y}")
x,y=y,x
print(f" x is {x} and y is {y}")

x is 8 and y is 9
x is 9 and y is 8
```

Kontrol Eden:

Onay

Sayfa 11/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 10	Kısım:
Tarih: 29/06/2018	Yapılan İş: PROBLEM ÇÖZME

Verilen problem:

Given an array a that contains only numbers in the range from 1 to a length, find the first duplicate **number** for which the second occurrence has the minimal index. In other words, if there are more than 1 duplicated numbers, return the **number** for which the second occurrence has a smaller index than the second occurrence of the other number does. If there are no such elements, return -1.

• For a = [2, 1, 3, 5, 3, 2], the output should be firstDuplicate(a) = 3.

There are 2 duplicates: numbers 2 and 3. The second occurrence of 3has a smaller index than the second occurrence of 2 does, so the answer is 3.

• For a = [2, 4, 3, 5, 1], the output should be firstDuplicate(a) = -1.

numbers=[1,2,3,6,0,3,2] def firstDublicated(numbers): numberWithotRep=list(set(numbers)) dublicated=[] dublicatedDict={i:0 for i in numberWithotRep} #(rakam, tekrarlan index) for i,k in enumerate(numberWithotRep): for j,k in enumerate(numbers): if numberWithotRep[i]==numbers[j] :#dublicated dublicatedDict[numberWithotRep[i]]+=1 if dublicatedDict[numberWithotRep[i]]>1 and numberWithotRep[i] not in [i[0] for i in dublicated]: dublicated.append((numberWithotRep[i],j)) if(dublicated): minIndex=dublicated[0][1] for i in dublicated: if(i[1]<minIndex):</pre> minIndex=i[1] return numbers[minIndex] return -1 print(firstDublicated(numbers))

Metodu farklı listeler kullanarak test ettim

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 12/38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yayın Tarihi: 08/03/2017	

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 11	Kısım:
Tarih: 02/07/2018	Yapılan İş: PROJE ANALİZİ

Python Flask Framework ile bir web uygulaması geliştirilecek.

Uygulama genel olarak facebook çalışma mantığına çok yakın, her kullanıcının bir hesabı var ve home sayfasında bir gönderi paylaşabiliyor kendi gönderileri düzeltebiliyor ve silebiliyor. Tüm gönderiler home sayfasında diğer kullanıcılardan erişilebiliyor.

Uygulamanın temel kısımları:

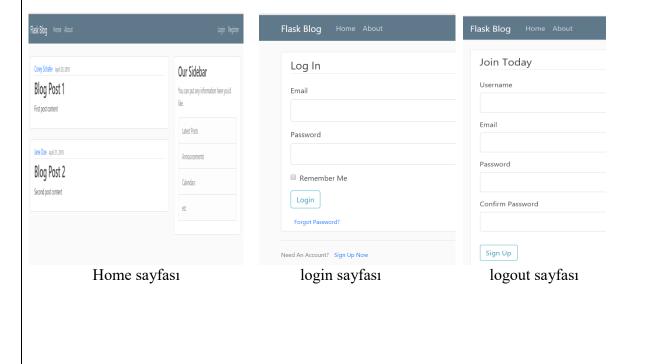
- 1- Kullanıcı kayıt sistemi (registration system)
- 2- Kullanıcı giriş sistemi (login system)
- 3- Gönderi paylaşım sistemi

Öğrenilmesi gereken teknolojiler

1- temel html

Kontrol Eden:

- 2- jinja script dili
- 3- bootstrap kullanımı
- 4- python flask kurulumu ve kullanımı
- 5- veri tabanının (SQLAlchemy) ana işlemleri (veri ekleme ,slime , sorgulama, düzeltme)

Onay

Sayfa 13/38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yayın Tarihi: 08/03/2017	

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 12	Kısım:
Tarih: 03/07/2018	Yapılan İş: FLASK VE DECORATORLAR

Flask framework hakkında araştırma yapmaya başladım. Flask web uygulamaları yapmamıza yarayan mini bir framework flasktaki kodların çoğu decorator'ler ile başladığı için decorator'ler hakkında araştırma yaptım.

Python'daki fonksiyonlar birer obje, bu özellik sayesinde bir fonksiyonu parametre olarak başka bir fonksiyon alabiliyor veya bir fonksiyonunun dönüş değer de bir fonksiyon olabilir, decorator'lar da, tam bu işi yapmaya yarıyor. Python'da decorator'lar, argüman olarak fonksiyon alıp, sonuçta yine fonksiyon döndüren fonksiyonlardır.

Örnek:

```
def disFonk(f):
    def icFONK():
        return " "+f()+" "
    return icFONK
def f():
    return " f donduruldu"
```

Normal çağırma

decorator'ları kullanarak çağırma

```
a=disFonk(f)
a()
```

f donduruldu '

@disFonk
def f():
 return " f donduruldu"
f()

' f donduruldu '

Sonra falsk framework yardımıyla webte basit" hello world sayfası " cümlesini içeren bir sayfa oluşturdum.

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 14/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 13	Kısım:
Tarih: 04/07/2018	Yapılan İş: SUBLİME KURULUMU VE ÖZELLİKLERİ

Bugün hem html hem .py dosyları oluşturacağım, bunun için sublime text diye bir IDE indirdim bu IDE de birden fazla dili destekliyor, örnek olarak c++,python ,java...

Aynı zamanda ileri seviye özelliklere de sahip.

IDE' nin Özellikleri

1-Multiple Cursor Özelliği

```
- name: Provision EC2 and RDS infrastructure
hosts: localhost
connection: local
gather facts: False
tasks:
- name: Create a basic web security group (TCP 22, 80,
ec2_group:
name: "{{ web_security_group_name }}"
```

Çoklu seçim, autocomplete ve ona benzer bir sürü özellik destekliyor

Proje Oluşturma

İdeyi indirdikten sonra bir proje oluşturdum, içinde template diye bir klasör oluşturdum ve içinde iki tane html sayfaları oluşurdum, sonra bu sayfalara render_template metodu kullanarak python projemde erişim sağladım. Dün de aynı örneği yaptım, orada html sayfanın tümü .py dosyanın içindeydi bugün ise kod içinde, sadece html sayfanın ismi yazıldı, o da programın karmaşıklığını azaltıyor

Oluşturulan html sayfası

.py dosyasında html sayfasını çağırma

```
from flask import Flask,render_templates
app=Flask(__name__)
@app.route('/')
def home():
    return render_template('home.html')
@app.route('/second')
def second():
    return render_template('second.html')
if __name__ == '__main__':
    app.run( debug=True)
```

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 15/38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yavın Tarihi: 08/03/2017	

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 14	Kısım:
Tarih: 05/07/2018	Yapılan İş: JINJIA

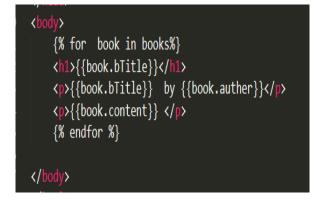
Geçen örnekte html sayfasındaki metin sabitti, gerçek hayatta dinamik bir yapıya ihtiyaç duyuyoruz. Html sayfasında kod satırları {% %} sembollerin arasına konulur, değişkenler ise {{ }} içindedir, bu jinja diye bir templating dilidir. Örnek olarak

Burada şart ifadesi var sayfanın başlığı varsa olduğu gibi bırakılır yoksa default olarak default title adlandırılacak.

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
{% if title %}
<title> {{title}} </title>
{% else %}
<title> default title </title>
{% endif %}
</head>
<body>
" <h1>main page</h1>"
</body>
</html>
```

Aynı mantıkla html sayfanın içeriği bilgileri bir listeden okuyarak doldurabilir, bu örnekte kitaplar listesi oluşturuldu, bilgiler listeden html sayfasına aktarıldı.

```
books=[
{
    "auther":"mark"
    ,"bTitle":"book1"
    ,"content":"content of the book1"
}
{
    "auther":"ali"
    ,"bTitle":"book2"
    ,"content":"content of the book2"
}
```


Oluşturulan sayfa

book1

book1 by mark content of the book1

book2

book2 by ali content of the book2

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 16/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 15		Kısım:
Tarih: 05/07/2018 ((devamı)	Yapılan İş: JINJIA
"Sayfa kaynağını gö şekilde üretildiğini ş		mda html sayfasında yazmadığım satırların dinamik bir
	→ C (i) vie	ew-source:127.0.0.1:5000
	html <html <head></head>	
	<title> ma</th><th>ain title </title>	
	 <body></body>	
		/h1> by mark of the book1
		c/h1> by ali c of the book2
	I	
Kontrol Eden:		Onay

Sayfa 17/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

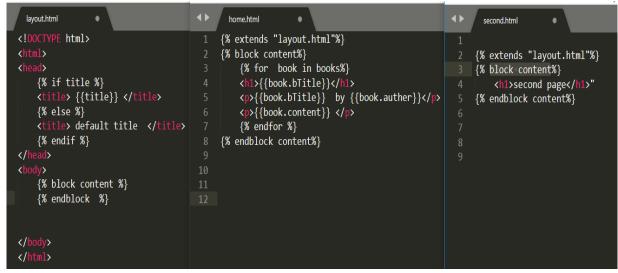
MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 16	Kısım:
Tarih: 06/07/2018	Yapılan İş: TEMPLATE INHERITANCE

Bugün araştırılacak konu template inheritance, bu koda bakarsak second sayfasında home sayfasındaki kodların çoğu ortak olduğunu görebiliyoruz.

```
second.html
<!DOCTYPE html>
<html>
<head>
                                                    <!DOCTYPE html>
<html>
<head>
     {% if title %}
                                                         {% if title %}
     <title> {{title}} </title>
                                                         <title> {{title}} </title>
     {% else %}
                                                         {% else %}
     <title> default title </title>
                                                         <title> default title </title>
     {% endif %}
                                                         {% endif %}
</head>
<body>
" <h1>second page</h1>".
                                                    </head>
<body>
                                                         {% for book in books%}
</body>
</html>
                                                        <h1>{{book.bTitle}}</h1>
{{book.bTitle}} by {{book.auther}}
                                                         {{book.content}} 
                                                         {% endfor %}
```

Tekrardan kaçınmak için layout diye bir template oluşturdum, sonra second ve home sayfaları o layoutten extend ettim. Sadece body kısmı değişeceği için body kısmındaki block contenti alt sayfalarda override ettim. Topldım

Layout .html home.html second.html

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 18/38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yayın Tarihi: 08/03/2017	

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

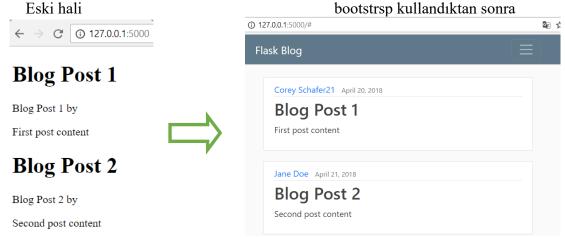
..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 17	Kısım:
Tarih:09/07/2018	Yapılan İş: BOOTSTRAP VE VALIDATOR

Bugün Bootstarap hakkında araştırmayla başladım. Bootstarap açık kaynak kodlu, ücretsiz bir CSS frameworktür, tasarım aracıdır. Yüzlerce kod satırın yerine metodları çağırarak işi kolay ve güzel bir tasarımla gerçekleştirilebilir. Desteklediği başka bir özellik "mobile friendly" yani tasarımlar, hem bilgisayarda hem telefon ekranlarında düzenli bir şekilde erişiliyor.

Bootstarap frameworku kullanarak sayfanın tasarımı değiştirdim.

Books listesine benzer, posts diye bir liste oluşturdum, bilgiler listeden okuyarak hml sayfasında yazdırdım.

Form bilgileri kullanıcıdan aldığımızda yaptığımız genel kontroller değişmiyor, örnek olarak ad alanı boş bırakılmaz, rakam içermmez ve ona benzer akla gelen bütün kontroller wtforms.validators modülünde implement edildi :

Validators örnekleri:

DataRequired= bu alan boş brakılmaz

Length(a,b)= iki int argüman alıyor bu alan belirlenen sınırları aşamaz,

Email = mailin geçerliğini kontrol ediyor,

EqualTo(verilen)= eşitliği kontrol ediyor

email=StringField("Email",validators Password=PasswordField("Password",validators	<pre>ired,length,Email,EqualTo lidators=[DataRequired(),length(min=2,max=20)]) s=[DataRequired(),email()])</pre>
Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 19/38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yayın Tarihi: 08/03/2017	

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No:18	Kısım:
Tarih:10/07/2018	Yapılan İş: HTML ve BOOTSTRAP

Bugün html hakında kısa bir araştırma ile başladım.

İşaretleme dili olan Html, web sayfalarının hazırlanmasında kullanılan sistemdir. Bir programlama dili olmayan Html bilgisayarlarımızda kullandığımız web sitelerinin oluşturulmasında kullanılır.

Örnek Html ve Bootstrap Kodları

- <div> etiketi HTML belgesinde bir bölüm, sektör tanımlar.
- <legend> etiketi bir başlık tanımlar.
- Resimdeki kodlarla HTML sayfayasına mobil friendly özelliği ekleyebiliyoruz.

```
<meta charset="utf-8">
<meta charset="utf-8">
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1, shrink-to-fit=no">
```

- HTML sayfası başka bir css uzantıl sayfa ile bağlanması
 - 1. Link tagında sayfayı direk online bootstrap sitesinden alınana bir css sayfaya bağlıyor.
 - 2. Link tagında bir özellik, bizim oluşturduğumuz css sayfasında override edilmişse override edilmiş hali html sayfasına uygular.

```
<p
```

Uygulamada login ve register sayfaları olacak. Bunun için form oluşturmamız lazım. Formu oluşturmak için yapılan adımlar :

- 1- Forms diye .py uzantılı bir sayfa oluşturdum.
- 2- RegistrationForm ve loginForm classları resimdeki gibi implement edildi.
- 3- Bilgileri kontrol etmek için validotarları ekledim.

forms.py ×
from flask_wtf import FlaskForm
from wtforms import StringField,PasswordField,SubmitField,BooleanField
from wtforms.validators import DataRequired,length,Email,EqualTo
<pre>cLass RegistrationForm(FLaskForm):</pre>
<pre>username=StringField("username", validators=[DataRequired(),length(min=2,max=20)])</pre>
<pre>email=StringField("Email",validators=[DataRequired(),Email()])</pre>
Password=PasswordField("Password", validators=[DataRequired()])
confirm_password=PasswordField("confirm password", <i>validators</i> =[DataRequired(),EqualTo(Password)])
<pre>submit=StringField("sign up")</pre>
class loginForm(FlaskForm):
<pre>email=StringField("Email",validators=[DataRequired(),Email()])</pre>
Password=PasswordField("Password", <i>validators</i> =[DataRequired()])
remember=BooleanField("remember me")
<pre>submit=StringField("sign in")</pre>

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 20/ 38

FSMVÜ.EÖD.FR-167/00

Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

T	
Yaprak No:19	Kısım:
Tarih:10/07/2018 (devamı)	Yapılan İş: FORM İŞLEMLERİ
4 – Main sayfasında loginForm ve Regi render_template metoduna parametre o	isterationForm sınıflarından birer obje oluşturuldu ve olarak girildi.
<pre>1 @app.route("/login") 2 \(\neg def \) login(): 3</pre>	login.html', title='login',form=form)
<pre>6 @app.route("/register") 7 ▼ def register(): 8</pre>	register.html', <i>title</i> ='register', <i>form</i> =form)
	pp'ın secret keysini set ettim. "6004df5333dd4eedfde53a3a82454592" ve form bileşenleri html sayfasında gözükebilmesi için
gereken kodları ekledim. 4.Satırda method tipi GET ya da POS' method tipi POST olur.	T olabilir. Formdan bilgileri göndermek istiyorsak
<pre>1</pre>	otect our form from certain attack>
	① 127.0.0.1:5000/register
	Flask Blog
Oluşturulan register sayfasının son hali	Join today username
Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 21/ 38
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00
Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No:20	Kısım:
Tarih: 11/07/2018	Yapılan İş: REGISTER FORMU
	Taphan 13. REGISTER FORM
Register Formun Devamı 7- Altıncı adımda yapılan işlemleri i	tekrarlayarak formu tamamladım
Join Toda	
Username	
Email	
Password	
Confirm Passw	vord
Sign Up	
Already Have An Acco	punt? Sign in
zaman login sayfasını açılır. alredy have an account sign in Formdaki "Sign up" butonuna bastış bilgilerin post edilmemesi, bunu çöz listesini ekledim. Kullanıcı, bilgileri doğru girerse "ac yazdırdım.	(small class="text-muted"> alredy have an account (a class="ml-8" href="{{url_for("login") }}"> sign in (/a) (/small) sign in (/a) (/small) sign in (/a) (/small) sayfasındaki register routuna methods ccount created" messagi flash metodu kullanarak mesaj metni, ikincisi mesaj türü sonra redirect metodu ile rdim.
<pre>@app.route("/register"</pre>	
Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 22/ 38
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00
Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No:21	Kısım:
Tarih: 11/07/2018 (devamı)	Yapılan İş: REGISTER FORMU
	rmek için layout sayfasında blok content üzerinde ıjlar varsa for ile gezer ve hepsini sayfının başında
<pre>{% with messages = get_flashed_messages(with {% if messages%} {% for category, message in messages%}</pre>	_categories=true) %} asına yönlendirir ve flash mesajları gösterir.
© 127.0.0.1:5000/register	dishia yonichdirii ve hash mesajian gosterii.
Join Today Username maya Email maya.karabala8@gma Password Confirm Password Sign Up Flask Blog Home About Account created for maya! Corey Schafer April 20, 2018 Blog Post 1 First post content Jane Doe April 21, 2018 Blog Post 2 Second post content	Flash mesajı
Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 23/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 22	Kısım:
Tarih: 13/07/2018	Yapılan İş: COOKIES VE HATALAR

Cookies hakında araştırma yaptım.

Cookies (Çerez) girmiş olduğumuz web sitesinde o web sitesinin bir daha siteyi ziyaret ettiğimizde bizi tanıması için harddisk yerleştirilen bir text dosyasıdır. Bu text dosyası sadece girdiğimiz o site tarafından okunabilir böylelikle bizi tanıması mümkün olur.

Cookieslerin olumlu ve olumsuz yanları var örneğin;

Siteler çerezlerle şunları yapabilir:

Oturumumuzu açık tutabilir tercihlerimizi hatırlayabilir

Alıveriş sepetinde aldığımız şeyleri text dosyasına yazabilir ve bize uygun reklamlar çıkarır.

Diğer yandan bazı siteleri bilgileri taplayıp satar ya da kötü bir şekilde kullanır.

Register formun devamı

Kullanıcı bilgileri hatalı girdiği halde aynı sayfada kalacak ama hata türünden kullanıcıya bilgi vermeyecek. Bunu çözmek için her input faield için resimdeki kodları ayrı ekledim. Labeli yazdırdıktan sonra error varsa textfildin altında hataları yazdırır yoksa text field normal şekilde gosterir.

<div class="form-group"></div>	Username
<pre>{{ form.email.label(class="form-control-label") }}</pre>	a
{% if form.email.errors %}	Field must be between 2 and 20 characters long.
<pre>{{ form.email(class="form-control form-control-lg is-invalid") }};</pre>	Email
<div class="invalid-feedback"></div>	1111111
{% for error in form.email.errors %}	Invalid email address.
<pre>{{ error }}</pre>	Password
{% endfor %}	Tussword
<pre>{% else %} {{ form.email(class="form-control form-control-lg") }}</pre>	Confirm Password
{% endif %}	
<pre></pre>	Field must be equal to password.
Register.html	Hataları gösterim şekli

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 24/ 38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yayın Tarihi: 08/03/2017	_

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 23	Kısım:
Tarih: 16/07/2018	Yapılan İş: SQLAlchemy

Bugün oluşturduğumuz siteye bilgileri temelli saklamak için veri tabanı ekileceğiz. Pythonun desteklediği ve OOP mantığıyla çalışan SQLAlchemy kullanılacak SQLAlchemy modülü terminalden pip komutu kullanarak indirdip test sayfansında import ettim. SQLALCHEMY_DATABASE_URI set ederek database'in konumu bilelerdim, sonra SQLAlchemy sınıfından db diye bir obje oluşturdum.

```
app.config['SQLALCHEMY_DATABASE_URI'] = 'sqlite:///site.db'
db = SQLAlchemy(app)
```

DatabasedeTablo Oluşturma

databasede user tablosu oluşturmak için User sınıfı db.model sınıfından türetmemiz gerekiyor. user sınıfın içerisinde değişken adı databasdeki sütünün adı karşılaşıyor. Bu değişken db.Coulumnden türetmemiz lazım.

Parameterler:

- birinci parameter datanın tipi olmalı.(String, integer,text, date ..)
- Primary key: bu data tabloda tekrarlanmaz ve otomatik atanır.
- Nullable: true ise bu alan boş kalabilir False ise doldurulması gerekiyor.
- Unique: primary key gibi tekrarlanmaz, otomatik atanmaz.
- Posts db.realationship sınıfınden türemiş. Bu class paramtere olarak hangi classtan türetilmişse, classın ismi alıyor.
 - Not: burda user sınıfına post diye bir column eklemedik sadece tablolar arasında bir ilişki kuruldu.
- Backreef: post sınıfından User sınıfına author keywordla erişmeyi sağlar başka bir deyişle Post sınıfıa author columu eklenmiş gibi davranır.
- __repr__ metodu override ettiğimiz için user ya da post türünden bir obje print ile yazdırırsak objenin adresi yerinde biligilerini yazdırır.

```
class User(db.Model):
    id=db.Column(db.Integer,primary_key=True)
    username=db.Column(db.String(20), unique=True,nullable=False)
    email=db.Column(db.String(20), unique=True,nullable=False)
    image_file=db.Column(db.String(20),nullable=False,default="default.jpg")
    password=db.Column(db.String(60),nullable=False)
    posts =db.relationship("Post",backref="author",lazy=True)
    def __repr__(self):
        return f"User('{self.username}','{self.email}','{self.image_file}')"
```

User sınıfı

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 25/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 24	Kısım:
Tarih: 16/07/2018(devamı)	Yapılan İş: SQLAlchemy

• ForeignKey: Sütunun datası başka bir sınıfın primary key olduğunu gösteriyor.

```
class Post(db.Model):
    id=db.Column(db.Integer,primary_key=True)
    title=db.Column(db.String(100), nullable=False)
    date_posted=db.Column(db.DateTime,nullable=False ,default=datetime.utcnow)
    content=db.Column(db.Text, nullable=False)
    user_id=db.Column(db.Integer,ForeignKey=("user.id"), nullable=False)
    def __repr__(self):
        return f"Post('{self.title}','{self.date_posted}')"
```

Post sınıfı

Tabloları oluşturmak için create all komutu kullanılmalı.

İki tane user oluşturup database ekledim ve commit komutu yardımıyla önceki komutları onaylayıp çalıştırıdım.

```
db.create_all()
user1=User(username="maya",email="m@gmail.com",password="password")
db.session.add(user1)
user2=User(username="sara",email="s@gmail.com",password="password2")
db.session.add(user2)
db.session.commit()
```

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 26/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 25	Kısım:
Tarih: 17/07/2018	Yapılan İş: PACKAGE STRUCTURE

Test.py sayfasında import ifadeleri, flask türünden app objesi oluşturma kodları, User ve Post classları ve html sayfalarına ulaşmak için route ifadeleri bulunmaktadır.

Programın karmaşıklığını azaltmak için bu test modülü package structure kullanarak böleceğiz. Models isimli .py uzantılı bir dosya oluşturduk user ve post sınıfları test dosyasından models dosyasına taşıdık, db kullanacağımız için sayfa başında test modülü import ettik.

```
from test import db
from datetime import datetime |

class User(db.Model):
   id = db.Column(db.Integer, primary_key=True)
    username = db.Column(db.String(20), unique=True, nullable=False)
   email = db.Column(db.String(120), unique=True, nullable=False)
   image_file = db.Column(db.String(20), nullable=False, default='default.jpg')
   password = db.Column(db.String(60), nullable=False)
   posts = db.relationship('Post', backref='author', lazy=True)

def __repr__(self):
        return f"User('{self.username}', '{self.email}', '{self.image_file}')"

class Post(db.Model):
   id = db.Column(db.Integer, primary_key=True)
   title = db.Column(db.String(100), nullable=False)
   date_posted = db.Column(db.DateTime, nullable=False, default=datetime.utcnow)
   content = db.Column(db.Tateger, db.ForeignKey('user.id'), nullable=False)
   user_id = db.Column(db.Integer, db.ForeignKey('user.id'), nullable=False)

def __repr__(self):
        return f"Post('{self.title}', '{self.date_posted}')"
```

Test dosyasında User ve Post classları kullanmak için models dosyasını import ettim.

```
test.py

from flask import Flask, render_template, url_for, flash, redirect
from flask_sqlalchemy import SQLAlchemy
from forms import RegistrationForm, LoginForm
from models import User, Post
```

Programı çalıştırdığımda hata aldım, sebebi de dairesel(circular) import oluşması. Test dosyasını çalıştırdığımda başta models modülü run etmeyi çalışıyor, models modülü da aynı şekilde run etmeye çalıştığımızda önce test modülü çalışması lazım böylece sonsuz bir döngüye girmiş oluruz.

Projeyi daha düzenli hale getirmek için, aynı zamanda da sorunu çözmek için proje klasörü içinde flaskblog diye bir klasör oluşturdum. Klasör içinde __init__.py dosyayı oluşturdum, bu dosya içindeki kodlar "import + klasörün ismi(flaskplog) " yazdığımızda direk içindeki objelere ulaşabiliyoruz. Bunun için flask obje oluşturma kodlarını bu modüle taşıdım, sonra routes isimli bir modül oluşturdum. Bütün route kodları o modüle taşıdım ve test modülde mainden başka bir kod kalmadığı için ismini testten run.py ' ye değiştirdim ve importlar çapraz olmayacak şekilde düzenledim

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 27/ 38

FSMVÜ.EÖD.FR-167/00

Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Sayfa 28/ 38
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00
Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 27	Kısım:
Tarih:18/07/2018	Yapılan İş: VERİTABANINA KULLANICI EKLEME

Hashing:

Register sayfasında girilen bilgilerle yeni bir kullanıcı oluşturup veritabanına eklememiz lazım. Kullanıcının şifresi açık bir şekilde (yani olduğu gibi) veri tabanında tutarsak veritabanına erişen herkes sisteme giriş yapabilecek ve sistem güvensiz olacak. Sistemimizi daha güvenli hale getirmek için şifrelerimizi hashleyerek veritabanında bu hashleri tutmalıyız. Sisteme giriş yapılırken şifrenin doğru olup olmadığını kontrol etmek için ise kullanıcının girdiği şifreyi de hashleyerek bu hashlerin aynı olup olmadığına bakmalıyız.

Kullanıcı Ekleme (Register sistemi):

Pythonun desteklediği flask-bcrypt hashing iş bize yapıyor.

Berypt sınıfın metotlarına erişmek için Berypt türünden bir obje oluşturmamız lazım.

Generate password_hash metodu kullanarak her şifreye byte türünde farklı bir hash ifadesi üretebiliriz, stringe çevirmek için sonuna decode(utf-8) eklememiz lazım.

"check_password_hash" işimize yarayacak başka bir metod, iki parametre alıyor, birincisi hashlenen şifre ikincisi plain(normal)şifre ve onları karşılaştırarak boolean döndürüyor.

```
71 from flask_bcrypt import Bcrypt
72 bcrypt=Bcrypt()
73 hashed_pass_byte=bcrypt.generate_password_hash("testing")
74 print(hashed_pass_byte)
75 hashed_pass_string=bcrypt.generate_password_hash("testing").decode("utf-8")
76 print(hashed_pass_string)
77 print(bcrypt.check_password_hash(hashed_pass_string,"other"))
78 print(bcrypt.check_password_hash(hashed_pass_string,"testing"))

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**

**Display**
```

Routes modülüne register metodunda formun bilgileri doğru girilirse şifreye haşlayarak veritabanınıa yeni bir user ekledim ve kullanıcıya login sayfasına yönlendirdim.

29	<pre>@app.route("/register", methods=['GET', 'POST'])</pre>
30	<pre>def register():</pre>
31	<pre>form = RegistrationForm()</pre>
32	if form.validate_on_submit():
33	hashed_password=bcrypt.generate_password_hash(form.password.data).decode("utf-8")
34	user-User(<i>username</i> -form.username.data, <i>email</i> -form.email.data, <i>password</i> -hashed_password)
35	db.session.add(user)
36	db.session.commit()
37	flash(f'your account has been created you are now able to log in', 'success')#success bootstrap class
38	return redirect(url_for('login'))
39	return render_template('register.html', title='Register', form=form)
40	

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 29/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 28	Kısım:
Tarih:19/07/2018	Yapılan İş: ÖZEL VALİDATOR EKLEME
	VE LOGIN SİSTEMI

Geçen gün yazdığımız kodlarla kullanıcıdan alınan bilgilerle yeni user oluşturabiliyorduk ve veri tabanına ekliyorduk, ama aynı kullanıcı ismiyle ya da aynı maille yeni bir kullanıcı oluşturmaya çalışsak databaseden kaynaklanan bir hata alırız. Sebebi de username ve mail adresinin, unique olmasıdır. Bu yüzden bu kontroller oluşturduğumuz RegistrationForm validatorlere ekleyememiz gerekiyor.

Validate_username diye bir metod oluşturdum parametre olarak aldığı username'i kullanarak veritabanında sorgulama yapılıyor. Eğer user null değilse yani aynı username sahibi olan bir user bulunduysa hata mesajı username textfildin altında gösterilecek.

- Not: Aynı işlemler mail için yapıldı.
- User.query.filter by(şart) metodu şart sağlayan tüm objeleri döndürüyor.

```
def validate_username(self,username):
    user=User.query.filter_by(username=username.data).first()
    if user:
        raise ValidationError("That user name is taken. please choose another")

def validate_email(self,email):
    user=User.query.filter_by(email=email.data).first()
    if user:
        raise ValidationError("That user email is taken. please choose another")

Email

maya.karabala8@gmail.com
That user email is taken. please choose another")
```

Login sistemi

Login routunda kullanıcının girdiği mail adresini alıp veritabanında var olup olmadığını kontrol ediyorum, varsa şifre kontrolü yapılıyor ve şifre doğruysa giriş tamamlanıyor. Kullanıcı home sayfasına yönlendirir, bu iki kontrolden biri yanlış gelirse hata mesajı gelir.

userMixin sınıfı kullanıcı durumu hakkında bize bilgi verir, verdiği en önemli özellikler;

is_authenticated :giriş yapmış mı (loggedin), is_active :aktif mi ,is_anonymous : bilinmeyen bir

kullanıcı mı. Bu bilgilere ulaşmak için user sınıfı db.model yanında UserMixin sınıfından türettik.

class User(db.Model,UserMixin):

Kontrol Eden:	Onay

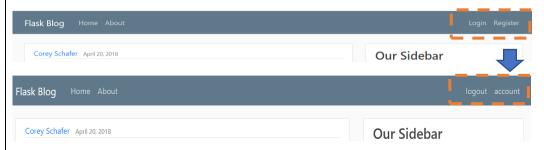
Sayfa 30/ 38	
FSMVÜ.EÖD.FR-167/00	
Yayın Tarihi: 08/03/2017	

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 29	Kısım:
Tarih: 20/07/2018	Yapılan İş: LOGIN SİSTEMI

Kullanıcı giriş yaptıktan sonra, sayfanını başında login ve registere'in yerin logout ve account bağlantılarını istiyoruz.Bunun için layout sayfasında bazı değişiklikler yapmamız lazım.

Kullanıcı giriş yapmışsa logout ve acount bağlantılarını

Göster, yapmamışsa login ve registeri göster.

```
@app.route("/logout")
def logout():
    logout_user()
    return redirect(url_for('home'))
@app.route("/account")
def account():
    return render_template('account.html')
```

Layout.html sayfası

routes.py sayfası

Bazı sayfalar güvenlik açısından kullanıcı giriş yapmamışsa açılmaması lazım ve o sayfa yerine login sayfasını açılmalı, bunun için loginManager'in login sayfasının bağlantısını init dosyasında set etmemiz lazım.

Ve account route fonksiyonuna

Loginrequired decoratoru eklememiz lazım

```
@app.route("/account")
@login_required
```

Bu durumda kullanıcı giriş yaptıkten sonra istediği önceki sayfaya yönlendirmemiz lazım.

Başta flaskten request objesi import etmemiz lazım. Sonra requestin args diye bir dictionary'si var, o dictonary'nin next diye bir özelliği var, bu özellik önceki sayfa varsa bağlantısını, yoksa null döndürür, ona göre kullanıcı yönlendirebiliriz.

<pre>next_page=request.args.get("next")</pre>	
<pre>return redirect(next_page) if next_page else redirect(ur</pre>	l_for('home'))

Kontrol Eden:	Onay	

Sayfa 31/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 30	Kısım:
Tarih: 23/07/2018	Yapılan İş: USER ACCOUNT SAYFASI

Account sayfanını başlığı şekildeki gibi kullanıcı bir resim seçmemişse default resmi seçilir ve resmin yanında kullanıcı ismi ve maili gösterilir. Html taglarında <div class="media"> içinde resmin bağlantısı olmalı ve <div class="media-body"> içinde resmin yanındaki metin olmalı.

```
{% extends "layout.html" %}
{% block content %}

<div class="content-section">

<div class="media">

<ing class="rounded-circle account-img" src={{image_file}}>

<div class="media-body">

<hz class="account-heading">{{current_user.username}}</hz>

</div>
</div>

</div>
</div>
{% endblock content %}
```


Account.html sayfası

sayfanını görünümü

Kullanıcı, account sayfasından bilgileri güncelleyebilir. Bunun için register formuna benzer update_account formu oluşturdum ve gereken eklemeleri account.html sayfasına ekledim. Kullanıcı bazı durumlarda bilgileri değiştirmeden update botuna basabilir bunun için Valdate_username ve Valdate_email de, sadece bilgiler değişmişse tekrar durumu (unique bilgiler)kontrol edilir.

Örneğin; sağdaki resimde update işleminde var olan bir kullanıcı ismi ya da maili kullanmaya calıstığımızda,

```
class UpdateAccountForm(FlaskForm):
    username = StringField('Username', validators=[DataRequired(), Length(min=2, max=20)])
    email = StringField('Username', validators=[DataRequired(), Email()])
    submit = SubmitField('Update')
    def validate_username(self,username):
        if username.data !=current_user.username:
            user=User.query.filter_by(username=username.data).first()
        if user:
            raise ValidationError("That user name is taken. please choose another")

def validate_email(self,email):
    if username.email !=current_user.email:
        user=User.query.filter_by(email=email.data).first()
    if user:
        raise ValidationError("That user email is taken. please choose another")

Username

Email

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

maya

may
```

Forms.py

Routes sayfasında account fonksiyonu bu şekilde implement edildi. Update form bilgileri doğru girilirse bilgileri databasede güncellemek için gereken kodlar (satır 66 ->70).

Update formu açıldığında textfildlerde eski bilgilerin gözükmesi için (satır 72 ->74).

63	<pre>@app.route("/account", methods=['GET', 'POST'])</pre>
64	@login_required
65	<pre>def account():</pre>
66	<pre>form=UpdateAccountForm()</pre>
67	<pre>if form.validate_on_submit():</pre>
68	current_user.username=form.username.data
69	current_user.email=form.email.data
70	<pre>db.session.commit()</pre>
71	flash("your account has been updated", "success")
72	<pre>elif request.method=="GET":</pre>
73	form.username.data=current_user.username
74	form.email.data=current_user.email
75	<pre>image_file=url_for("static",filename="profile_pics/"+current_user.image_file)</pre>
76	<pre>return render_template('account.html', title='account',image_file=image_file,form=form)</pre>

Kontrol Eden:

Onay

Sayfa 32/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 31	Kısım:
Tarih: 24/07/2018	Yapılan İş: GÖNDERİ EKLEME

Gönderi ekleme adımları;

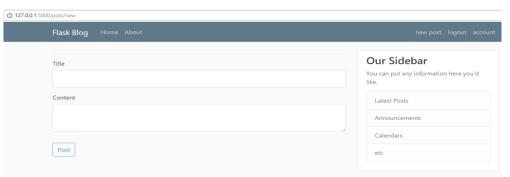
1- Forms.py dosyasında PostForm sınıfı oluşturdum. Sınıfın değişkenleri title (başlık) ve content (içerik) ve submit(gönder butonu).

```
class PostForm(FlaskForm):
    title=StringField("Title", validators=[DataRequired()])
    content=TextAreaField("Content", validators=[DataRequired()])
    submit=SubmitField("Post")
```

1. Routes.py dosyasında new_post metodu oluşturdum. Formun bilgileri doğru girilirse post türünden bir nesne oluşturdum başlığı ve içeriği kullanıcıdan aldım. Yazar ise current user olarak tanımladım ve veri tabanına ekledim.

```
@app.route("/post/new", methods=['GET', 'POST'])
@login_required
def new_post():
form=PostForm()
if form.validate_on_submit():
    post=Post(title=form.title.data,content=form.content.data,author=current_user)
    db.session.add(post)
    db.session.commit()
    flash("your post has been created ","success")
    return redirect(url_for("home"))
return render_template('create_post.html', title="New Post",form=form)
```

2. Creat_post.html sayfasını oluşturdum formun bilgileri ve textfildleri gözukmesi için gereken kodları yazdım.

New post sayfası

3. Home sayfasında oluşturduğum static post dizisinden değerleri okuyup yazdırıyordum, o diziyi sildim ve onun yerine databaseden okunan tüm postları o listeye atadım.

: 6	app.route("/")
0	app.route("/home")
) c	def home():
- 1	posts=Post.query.all()
	<pre>return render_template('home.html', posts=posts)</pre>

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 33/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

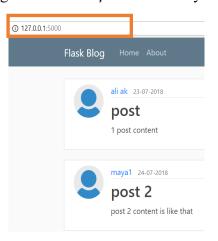
Yaprak No: 32	Kısım:
Tarih: 24/07/2018 (devamı)	Yapılan İş: GÖNDERİ EKLEME

1. Home sayfasında bir gönderi seçtiğimiz zaman yeni bir sayfa açılacak ve sayfa içinde sadece seçilen gönderi olacak. Bunun için post.html sayfasını oluşturdum ve sayfanın routu resimdeki gibi;

```
76 @app.route ("/post<int:post_id>")
77  def post(post_id):
78    post=Post.query.get_or_404(post_id)
79    return render_template('post.html', title=post.title,post=post)
```

Önceki sayfalarda route hep statikti. Burada ise < > sembollerini kullanarak route'un ismini dinamik yapabildik.

Post sayfasının içeriğinin home sayfasından tek bir farkı var; home sayfasında bütün gönderiler gözüküyor burada ise sadece render template metoduna verilen gönderi parametresinin bilgileri. Not: Home sayfasındaki gönderilerin baslıkları birer sayfa bağlantısı.

Home sayfası

Home sayfasından ikinci ya da birinci gönderi seçtiğimizde seçilen gönderinin sayfası açılır.

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 34/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ

..... MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 33	Kısım:
Tarih: 25/07/2018	Yapılan İş: GÖNDERİ GÜNCELLEME

- Gönderi güncelleme routu" /post/post id/update " olarak tanımladım. (şekilde satır 82)
- Güncelleme yapabilmek için kullanıcı, giriş yapmalıdır. (login required)(satır 83)
- Update_post metodu parametre olarak post_id alıyor. (84)
- post değişkenine girilen post_id ye göre databaseden gönderi (post) sorgulanır. (85)
- Get_or_404 databasede istenen gönderi bulunursa post türünden obje döndürür yoksa "not found" Http hatası verir.
- Her kullanıcı kendi yazdığı postların güncelleme hakkı var.
- Kullanıcı yazmadığı bir gönderini güncellemeye çalışırsa 403 numaralı forbidden Http hatası alır. (86-87)
- Formun bilgileri doğru bir şekilde gönderilirse postun bilgileri databasede güncellenir ve kullanıcıyı post sayfasına yönlendirir. (89-92)
- Update sayfayı ilk açtığımızda seçtiğimiz postun eski bilgilerin gözükecek. (95-97)
- Update işlemi için önceden kullandığımız create_post sayfasına birkaç şey ekleyerek kullanılacak.

```
@app.route("/post/<int:post_id>/update", methods=['GET', 'POST'])
    @login_required
    def update post(post id):
        post=Post.query.get_or_404(post_id)
        if current_user!=post.author:
            abort(403)
        form=PostForm()
        if form.validate_on_submit():
             post.title=form.title.data
90
             post.content=form.content.data
             db.session.commit()
             flash("Your post has been updated", "success")
             return redirect(url_for("post",post_id=post.id))
        if request.method=="GET":
            form.title.data=post.title
            form.content.data=post.content
        return render_template('create_post.html', title="update post", form=form, legend="Update Post")
```

kullanıcı kendi gönderisinin sayfasına girmişse update butonu gözükecek

Post.html sayfasında update butonun ekleme kodları

sayfanın görunumu

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 35/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

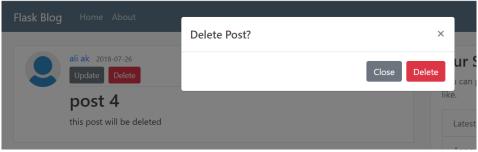
Yaprak No: 34	Kısım:
Tarih: 26/07/2018	Yapılan İş: GÖNDERİ SİLME

Post sayfasına silme butonu ekledim. Kullanıcı butona bastığında bir pencere açılacak. Kullanıcı onayladığında gönderi databaseden silinecek, bunun için butonu "deleteModal" ile bağladım.

```
<button type="button" class="btn btn-danger btn-sm m-1"
data-toggle="modal" data-target="#deleteModal">Delete</button>
```

"deleteModal" pencerseini oluşturmak için bootstrap web sitesinde hazır kodlar var. Ordan kodları alıp kendi ihtiyaçlarıma göre başlık ve uyarı metni düzenledim.

"Delete" butona bastığımız zaman ekran göruntusu şekildeki gibi

Burada kullanıcı "Close" butonuna basarsa pencere kapanacak, "Delete" butona basarsa "delete post" routunu çağıracak.

Routes dosyasında delete_post metodu oluşturdum bu metod "update_post" metoduna çok benzer. Kullanıcı girş yapmışsa ve aynı zamandı kendi yazdğı bir göderi silmeye çalışyorsa O gönderyi temelli bir sekilde "db.session.delete" komutuyla silinebilir.

```
@app.route("/post/<int:post_id>/delete", methods=['POST'])
100
101
     @login_required
     def delete post(post id):
102
         post = Post.query.get_or_404(post_id)
103
         if post.author != current_user:
104
105
             abort(403)
         db.session.delete(post)
106
         db.session.commit()
107
         flash('Your post has been deleted!', 'success')
108
         return redirect(url_for('home'))
109
```

Kontrol Eden:	Onay

Sayfa 36/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Yaprak No: 35	Kısım:	
Tarih: 27/07/2018	Yapılan İş: ÖZEL HATA SAYFALARI	
Kullanıcı, olmayan bir syafaya ulaşm ↑ 404 Not Found × ← → ♥ ① 127.0.0.1:5000/TEST	nayı çalıştığında 404 numaralı "Not Found" hatası alır	
Not Found		
The requested URL was not found on the server. If you ente	red the URL manually please check your spelling and try again.	
Aynı şekilde kullanıcı, başka bir kullanımaralı "Forbidden" hatası alır. 1 403 Forbidden 403 Forbidden 404 127.0.0.1:5000/post/3/update	ınıcının yazdığı gönderiyi güncellemeye çalıştığında 403	
Forbidden		
You don't have the permission to access the requested reso	ource. It is either read-protected or not readable by the server.	
Bu hataların gösterim şeklini düzeltn etmemiz lazım. Errors isimli bir klasör oluşturdum ve	nek amacıyla bu hata sayfaları uygulamamızda override e içinde error handler.py diye bir dosya oluşturdum.	
Uyugulamamızda routes dosyasına b	enzer olan handlers dosyası bu şekilde implement edildi.	
handlers.py 1 from flask import Blueprint, 2 errors=Blueprint("errors",		
<pre>4 @errors.app_errorhandler(404 5 def error_404(error): 6 return render_template(" 7</pre>		
<pre>8 @errors.app_errorhandler(403 9 def error_403(error): 10 return render_template("</pre>		
Her erroer için ayrı bir html sayfası o	luşturdum.	
<pre>403.html</pre>	404.html × 1 {% extends "layout.html" %} 2 {% block content %} 3 <div class="content-section"> 4</div>	
403.htm	404.html	
init dosyasında "errors" 'u impr 16	errors.handlers import errors	
Errror 403 sayfanın son hali:		
	you don't have permission to do that please check your account and try again	
Kontrol Eden:	Onay	

Sayfa 37/ 38 FSMVÜ.EÖD.FR-167/00 Yayın Tarihi: 08/03/2017

MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ STAJ DEFTERİ

Sayfa 38/ 38

FSMVÜ.EÖD.FR-167/00

Yayın Tarihi: 08/03/2017